

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 16/2006 vp

Hallituksen esitys Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä kesäkuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 67/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ulkoasiainneuvos Ora Meres-Wuori, ulkoasiainministeriö
- professori Raimo Lahti
- professori Kimmo Nuotio
- professori Juha Raitio.

Lisäksi oikeusministeriö on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy lokakuussa 2004 tehdyn sopimuksen Euroopan perustuslaista ja sen voimaansaattamislain. Sopimus korvaa eräitä poikkeuksia lukuun ot-

tamatta voimassa olevat sopimukset, joihin Euroopan unioni perustuu. Lain voimaantulosta on tarkoitus säätää tasavallan presidentin asetuksella.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

1. Yleistä

Lakivaliokunta on käsitellyt perustuslakisopimusta oman toimialansa osalta lausunnossa, jonka valiokunta viime keväänä antoi sopimusta koskevasta valtioneuvoston selonteosta (LaVL

5/2006 vp — VNS 6/2005 vp). Valiokunta toistaa tuossa lausunnossa esittämänsä ja esittää lisäksi seuraavat kokoavat ja täydentävät näkökohdat.

Valiokunnan yleisarvio perustuslakisopimuksen sisältämisestä muutoksista Euroopan unionin oikeusjärjestelmään ja toimintaan on myönteis-

nen. Erityisen tyytyväinen valiokunta on siihen, että sopimuksen myötä perus- ja ihmisoikeuksien asema unionin oikeusjärestyksessä vahvistuu. Perusoikeuskirja on sisällytetty sopimukseen, ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen on kirjattu unionin arvoihin ja tavoitteisiin. Lisäksi sopimus mahdollistaa unionin liittymisen Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Uudistukset merkitsevät unionin sitoutumista entistä vahvemmin perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja edistämiseen.

Keskeinen uudistus perustuslakisopimuksessa on unionin sopimusjärjestelmän yhtenäistäminen ja ns. pilarijaon poistuminen. Pilarijaon poistuminen tehostaa päätöksentekoa oikeus- ja sisäasioissa määränemistöpäätöksenteon alan laajentuessa. Lisäksi se vahvistaa kansalaisten perusoikeuksia ja oikeusturvaa, kun yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa nykyisin koskevat rajoitukset rikosoikeudellisen yhteistyön ja poliisiyhteistyön alalla pitkälti poistuvat.

Valiokunta on vastikään antanut lausunnon, joka koski Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan sisältämän ns. passerelle-lausekkeen käyttämistä. Siinä valiokunta on suhtautunut varauksellisesti siihen, että kolmannen pilarin nykyinen sisältö kokonaisuudessaan sellaisenaan siirrettäisiin yhteisön toimivaltaan (LaVL 14/2006 vp). Toisin kuin passerelle-lauseketta käytettäessä, perustuslakisopimuksessa pilarijaon poistumiseen ja sen myötä määränemistöpäätöksenteon alan laajentumiseen liittyy tasapainottavia elementtejä, jotka turvaavat sitä, että päätöksenteko johtaa kaikkien jäsenvaltioiden kannalta hyväksyttäviin lopputuloksiin. Ensiksikin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskeviin yleisiin määräyksiin on kirjattu periaate, jonka mukaan tällä alueella kunnioitetaan perusoikeuksia sekä jäsenvaltioiden eri oikeusjärjestelmiä ja -perinteitä. Rikosoikeuden alalla tehtävän yhteistyön osalta perustuslakisopimukseen on sisällytetty ns. hätäjarrumekanismi. Se mahdollistaa jäsenvaltion jättäytymisen eurooppapuitelain soveltamisen ulkopuolelle, jos sen voidaan katsoa vaikuttavan jäsenvaltion rikosoikeusjärjestelmän perusteisiin. Lisäksi perustuslakisopimuksen

mukaan rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevia vähimmäissääntöjä voidaan antaa vain nykyisiä direktiivejä vastaavilla eurooppapuitelaeilla, ei lainkaan nykyisiä asetuksia vastaavilla eurooppalaeilla. Perustuslakisopimuksen sisältämät päätöksentekoa tehostavat uudistukset muodostavat siten punnitumman kokonaisuuden ja mahdollistavat paremmin kansallisen rikosoikeusjärjestelmän perusperiaatteiden turvaamisen kuin passerelle-lauseke.

2. Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeuden alalla

Yksityisoikeuden alalla tehtävää yhteistyötä koskeviin määräyksiin ei perustuslakisopimuksen myötä tule merkittäviä muutoksia. Näissä asioissa sovelletaan jo nykyisin yhteisömenettelmää. Poikkeuksena tästä ovat perustuslakisopimuksessa perheoikeudelliset toimenpiteet, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia. Näissä asioissa neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Myös perheoikeuden alalla voidaan kuitenkin neuvoston yksimielisellä päätöksellä siirtyä käyttämään tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä. Perheoikeudellinen lainsäädäntö on vahvasti sidoksissa kussakin valtiossa vallitseviin arvoihin ja perhekäsityksiin. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että määränemistöpäätöksentekoon siirtyminen voi olla hyväksyttävissä vain painavista syistä ja yksinomaan selvästi rajatuissa kysymyksissä.

3. Oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla

Perustuslakisopimuksen mukaan oikeudellinen yhteistyö unionissa rikosoikeuden alalla perustuu tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Lakivaliokunta on useissa eri yhteyksissä korostanut tämän periaatteen tärkeyttä ja pitää myönteisenä sitä, että periaate on nimenomaisesti kirjattu sopimukseen.

Rikosoikeudenkäyntimenettelyä koskevien määräysten mukaan eurooppapuitelaila voidaan säätää vähimmäissäännöistä, jotka koskevat muun ohella yksilön oikeuksia rikosasioiden

käsittelyssä sekä rikosten uhrien oikeuksia. Valiokunta pitää näiden seikkojen nimenomaista mainitsemista sopimuksessa myönteisenä signaalina siitä, että rikosoikeudellisessa yhteistyössä annetaan vastaisuudessa nykyistä suurempi painoarvo rikosoikeudellisen menettelyn oikeudenmukaisuuden turvaamiselle. Tällainen painotus unionitason lainsäädännössä olisi omiaan parantamaan jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten keskinäistä luottamusta. Luottamus on puolestaan valiokunnan aikaisemmin toteamin tavoin edellytys sille, että vastavuoroisen tunnustamisen periaate toteutuu tehokkaasti (ks. LaVL 4/2005 vp ja LaVL 20/2005 vp).

Aineellista rikosoikeutta koskevien määräysten mukaan eurooppapuitelaila voidaan säätää rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä kahdenlaisissa tapauksissa. Ensiksikin vähimmäissäännöt voivat koskea erityisen vakavaa rikollisuutta, joka on sopimuksessa tarkemmin luonnehdittu tavoin rajatylittävää. Toiseksi vähimmäissääntöjä voidaan antaa alalla, jolla on toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, jos rikoslainsäädäntöjen lähentäminen osoittautuu välttämättömäksi unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. Valiokunta toistaa aikaisemman käsityksensä siitä, että nämä aineellista rikosoikeutta koskevat toimivaltaperusteet ovat liian väljiä.

Ensiksi mainitun toimivaltaperusteen osalta ongelman merkitystä kuitenkin vähentää se, että toimivaltaperuste sisältää nimenomaiset vaatimukset sääntelyn kohteena olevien rikosten erityisestä vakavuudesta ja rajatylittävyydestä. Valiokunta korostaa, että näille toimivaltaperusteen käyttämisen asiallisille edellytyksille on jatkossa annettava asianmukainen painoarvo unionin toimivallan laajuutta arvioitaessa.

Unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseen liittyvän toimivaltaperusteen hyväksyttävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, että yhteisöllä on jo nykyisin katsottu olevan tietyillä edellytyksillä toimivalta velvoittaa jäsenvaltiot säätämään kansallisessa lainsäädännössään rikosoikeudellisista seuraluoksista yhteisölainsäädännön tehokkaan täy-

täntöönpanon varmistamiseksi (yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisu ympäristörikospuitepäätöksen kumoamista koskevassa asiassa C-176/03). Toisin sanoen yhteisöjen tuomioistuimen tulkintakäytäntö näyttää tältä osalta jo johtaneen pitkälle samankaltaiseen tulokseen kuin perustuslakisopimuksen voimaansaattaminen. Valiokunta korostaa lisäksi sitä, että kyseisen toimivaltaperusteen käyttäminen edellyttää toimenpiteiden *välttämättömyyttä* unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon kannalta. Pelkkä rikosoikeudellisten toimenpiteiden taroituksenmukaisuus tai tarpeellisuus ei siis vielä riitä perustamaan unionille määräyksen tarikoittamaa toimivaltaa.

Jos toimivaltaperusteiden liiallisesta väljyydestä uhkaa aiheutua ongelmia, jotka vaikuttaisivat Suomen rikosoikeusjärjestelmän perusteisiin, ongelmat on viime kädessä mahdollista torjua käyttämällä edellä todetu tavoin hätäjarrumekanismeja.

Edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen valiokunta pitää aineellista rikosoikeutta koskevia sopimusmääräyksiä väljyydestään huolimatta hyväksyttävinä. Valiokunta kuitenkin uudistaa aikaisemmin toistuvasti esittämänsä näemyksen siitä, että jatkossakin valtioneuvoston tulee huolehtia siitä, että rikosoikeuden alalla annettavat säädökset sallivat riittävän liikkumavaran kansalliselle kriminaalipolitiikalle ja mahdollistavat kansallisen rikosoikeusjärjestelmämme peruseriaatteiden säilyttämisen.

Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto pyrkisi pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti vaikuttamaan siihen, että rikosoikeudellista sääntelyä ei unionissa tarkastella pelkkänä teknisenä välineenä sisämarkkinoiden tehokkuuden turvaamiseen, vaan että rikosoikeudenhoidon erityispiirteet otetaan asianmukaisesti huomioon. Valtioneuvoston tulisi edistää sitä, että kriminaalipolitiikkaa myös unionin tasolla kehitetään tutkimustiedon pohjalta, että ankarien rangaistusten sijasta painotetaan laajapohjaista lähestymistapaa ja rikosten ennalta ehkäisyä ja että myös unionissa rangaistussäännösten hyväksyttävälle käytölle yhteiskunnallisina sääntelyvälineinä asetetaan vastaavia yleisiä edel-

lytyksiä kuin ne, joiden huomioon ottamista lakivaliokunta on kansallisen lainsäädännön yhteydessä toistuvasti painottanut (ks. LaVL 9/2004 vp, LaVM 15/2005 vp, LaVL 19/2005 vp ja LaVM 2/2006 vp). Näitä tavoitteita pitkäjärjestyksessä edistämällä voidaan valiokunnan mielestä osaltaan pyrkiä torjumaan niitä uhkia, joita perustuslakisopimuksen aineellista rikosoikeutta koskevien määräysten väljyydestä ja määränemmistö päätöksentekoon siirtymisestä saat-
taa aiheutua.

Lakivaliokunta pitää Euroopan syyttäjänviraston perustamisen mahdollistavia sopimusmääräyksiä ongelmallisina. Rikosoikeudellinen lainkäyttö on vanhastaan kuulunut julkisen val-
lankäytön ytimeen. Tähän nähden valiokunta ei voi pitää hyväksyttävänä sitä, että Euroopan syyttäjänvirastolla olisi toimivalta toimia syyttäjänä kansallisissa tuomioistuimissa, eikä var-
sinkaan sitä, että sen syyttämistoimivaltaa voi-
taisiin laajentaa koskemaan muitakin kuin unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia. Koska syyttäjänviraston perustaminen samoin

kuin sen toimivallan laajentaminen edellyttävät jäsenvaltioiden yksimielisyyttä, syyttäjänviras-
toa koskevien määräysten sisältyminen sopi-
mukseen ei kuitenkaan ole este sen hyväksymi-
selle. Valiokunta toistaa selonteosta antamas-
saan lausunnossa esittämänsä toivomuksen, että
tilanteen mahdollisesti aktualisoituessa valtio-
neuvosto harkitsee vakavasti viraston perusta-
misen estämistä, jos sitä ei voida pitää Suomen
etujen mukaisena.

4. Johtopäätös

Edellä esitetyin perustein lakivaliokunta katsoo,
että Euroopan perustuslaista tehty sopimus ja
laki sen voimaansaattamisesta ovat valiokunnan
toimialaa koskevilta osiltaan hyväksyttävissä.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta esittää ulkoasiain-
valiokunnalle,

*että ulkoasiainvaliokunta ottaa huo-
mioon, mitä edellä on esitetty.*

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Leena Harkimo /kok
Lasse Hautala /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Heli Paasio /sd
Lyly Rajala /kok

Jukka Roos /sd
Tero Rönkä /sd
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Simola /vas
Juhani Sjöblom /kok
Timo Soini /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuomo Antila.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Yhdyn lakivaliokunnassa esitettyyn sisältökritiikkiin EU:n perustuslakisopimuksen vaikutuksista kansalliseen päätöksentekoon rikos- ja oikeusasioissa. Tästäkään syystä en puolla EU:n perustuslakisopimuksen ratifiointia.

Jo pitkään on ollut selvää, että EU:n perustuslakisopimus ei tule esitetyssä muodossa voimaan, vaan tarvitaan jatkoneuvotteluja sellaisen ratkaisun löytämiseksi, jonka kaikki jäsenvaltiot, mukaan lukien Ranska ja Alankomaat, voivat hyväksyä. Näihin neuvotteluihin myös Suomen kannattaisi valmistautua pohtimalla niitä mahdollisia muutostarpeita, jotka eivät nyt esitetyssä perustuslakisopimuksessa toteutuneet, sekä arvioimalla millaisia sosiaalista ja ekologista ulottuvuutta vahvistavia elementtejä sopimukseen tulisi lisätä vastapainoksi varsin ehdotomille sisämarkkinamääräyksille, jotta kansalaisten epäluottamus ja kriittinen asenne Euroopan unionia kohtaan vähenisi. Näistä syistä sopimuksen ratifiointi tässä vaiheessa ei mielestäni ole perusteltua.

Tänä syksynä Suomi käy EU:n puheenjohtajamaana kahdenkeskisiä keskusteluja muiden jäsenvaltioiden edustajien kanssa voidakseen antaa tilannekartoituksen seuraavalle puheenjohtajamaalle Saksalle. Varsin yleinen käsitys on, ettei tuloksia voida saada aikaan ennen Ranskan ja Alankomaiden vaaleja. Uuden sopimusesityksen saamiseen kuluu siis vielä hyvän aikaa, ja

silloinkin sen ratifiointi jokaisen jäsenvaltion parlamentissa vaatii aikaa. On selvää, ettei nyt istuvan eduskunnan ratifiointi jouduta sopimuksen voimaantuloa, vaan ensi vuoden maaliskuussa valittava eduskunta joutuu aikanaan ottamaan kantaa uuteen sopimusehdotukseen.

Mielestäni Suomen puheenjohtajamaana tulisi nyt keskittyä tunnusteluneuvotteluihin ja toimia sen suuntaisesti, että aikanaan neuvoteltu uusi sopimus alistetaan kansanäänestykseen kaikissa EU-jäsenmaissa samanaikaisesti järjestettävässä kansanäänestyksessä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän, että lakivaliokunta toteaa lausuntonaan ulkoasiainvaliokunnalle,

että EU:n perustuslakisopimusta ei tule tässä vaiheessa ratifioida,

että Suomen on muiden jäsenmaiden kanssa ponnisteltava sellaisen sopimuksen aikaansaamiseksi, joka on kaikkien jäsenmaiden hyväksyttävissä, ja

että Suomi toimii siten, että aikanaan neuvoteltu uusi sopimus alistetaan kansanäänestykseen kaikissa jäsenmaissa samanaikaisesti järjestettävässä kansanäänestyksessä.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2006

Minna Sirnö /vas

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Sopimus EU:n perustuslaiksi kokoaa yksiin kansiin eri perustamissopimukset ja EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännöt. Sopimuksella tavoitellaan perustuslaille ominaisia syvällisempiä ja perustavanlaatuisia vaikutuksia: EU:n läpinäkyvyyden ja hyväksyttävyyden lisäämistä sekä sen lähentämistä kansalaisiin. Sopimukseen sisältyy myös uusia elementtejä: EU:n toimivalta laajenee, sen toimielin- ja päätöksentekojärjestelmä muuttuvat. Unionin sisäinen ja ulkoinen oikeudellinen rakenne muuttuu (liitto)valtion kaltaiseksi. Nykyiset hallitusten välisen yhteistyön pilarit yhdistetään ylikansalliseen pilariin. Unionista tulee oikeushenkilö kansainvälisessä oikeudessa, joka voi esiintyä yhtenäisenä toimijana kansainvälisissä suhteissa. Unionin kansainvälisten sopimusten neuvottelemiseen ja hyväksymiseen sovelletaan lähtökohtaisesti yhtenäistä menettelyä kaikilla unionin toiminnan aloilla.

EU:n perustuslailla luodaan uusi unioni, joka poikkeaa olennaisella tavalla nykyisestä ja etenkin siitä unionista, johon Suomi vuonna 1994 päätti liittyä. Sopimuksen nimikin osoittaa, että sen laatijoiden pyrkimyksenä on kehittää Euroopan unionia valtioksi, liittovaltioksi. Sanaa perustuslaki käytetään nimenomaan valtion oikeudellisesta perustasta. Valtioiden välisten järjestöjen ja muiden yhteenliittymien perustana on yleensä perussopimus (EU) tai peruskirja (YK ja Euroopan neuvosto). Eurooppalaisen liittovaltion luominen on ollut integraatiopyrkimysten perimmäisenä tavoitteena 1940-luvun lopulta lähtien.

EU:n perustuslain ratifioinnin on uskottu parantavan Suomen uskottavuutta EU:n puheenjohtajanaan. Ratifiointia on perusteltu myös muun muassa sillä, että näin Suomi näyttäisi suuntaa muulle Euroopalle ja kahdessa unionin jäsenmaassa kansanäänestyksessä jo hylätty perustuslaki voitaisiin herättää uudelleen henkiin.

Perustuslakisopimuksella kumotaan (Eurotom-sopimusta lukuun ottamatta) ne valtiosopimukset, joita kutsutaan EU:n perussopimuksik-

si. EU:n perussopimusten kumoamiseen on sovellettava valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen määräyksiä. Sen V luvussa on määriteltäviä ehdot sopimusten kumoamiselle. Yleisperiaate on se, että nykyiset perussopimukset voidaan lakkauttaa "milloin tahansa kaikkien osapuolten suostumuksella sen jälkeen, kun asiasta on neuvoteltu muiden sopimusvaltioiden kanssa".

"Kaikkien osapuolten suostuminen" merkitsee sitä, että vanhan unionin lakkauttamisen ja sulauttamisen uuteen "EU:n perustuslailla" perustettavaan kokonaan uuteen unioniin pitää tapahtua yksimielisesti. Yhdenkin nykyisen jäsenvaltion kieltäytyminen sopimuksen hyväksymisestä ja vanhan unionin kumoamisesta estää uuden perustamisen niin, että uudella olisi oikeudellinen jatkuvuus suhteissa nykyisen unionin toimintaan.

Näin ollen Ranskan ja Alankomaiden kansanäänestyksiin perustuva kieltäytyminen sen perustuslakisopimuksen hyväksymisestä, jolla lakkautetaan vanhoja valtiosopimuksia, riittää estämään EU:n perustuslakisopimuksen voimaantulon kaikissa jäsenmaissa. Lisäksi monissa maissa (Iso-Britannia, Puola, Tsekki, Ruotsi, Tanska ja Suomi), joissa esitystä ei ole ratifioitu, kansalaisten enemmistö — ja varsinkin nuorisosa — vastustaa mielipidetutkimusten mukaan perustuslain hyväksymistä.

Tilanteeseen on varauduttu hallitusten välisessä konferenssissa liittämällä sopimusluonnokseen julistus nro 30: "Konferenssi toteaa, että jos neljä viidesosaa jäsenvaltioista on ratifioinut Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen kahden vuoden kuluttua sen allekirjoittamisesta, mutta ratifiointi tuottaa yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle vaikeuksia, Eurooppa-neuvosto ottaa asian käsiteltäväkseen." Kyseessä on poliittinen julistus, jolla ei ole juridista merkitystä. EU:n perustuslaki pitää voimaantullakseen hyväksyä kaikissa jäsenmaissa. Sopimuksen hyväksyminen ei ole Eurooppa-neuvoston toimivallassa.

Suomen eduskunnassa on tähän mennessä säädetty vain sellaisia lakeja ja vahvistettu vain sellaisia sopimuksia, jotka on tarkoitus panna täytäntöön. Ratifiointimenettely olisi vastoin tätä periaatetta. Perustuslakisopimus on luonteeltaan valtiosopimus, jonka painoarvo on vielä tavallista sopimusta suurempi. Siksi sen hyväksyminen signaaliarvon vuoksi olisi epätavallista, eikä se olisi Suomen parlamentin arvo- ja vaikutusvallan mukaista. Unionissa on meneillään pohdintavaihe, jonka kuluessa tulisi avoimin mielin keskustella erilaisista vaihtoehdoista perussopimusten uudistamiseksi. Jos EU:lle joskus tulee perustuslaki, se ei ole tämä, joten sopimuksen ratifiointi tässä vaiheessa on täysin tarpeetonta.

Perustuslakisopimuksen ratifiointia on perusteltu kuitenkin sillä, ettei ratifiointia olisi mitään haittaakaan. Ratifiointi kuitenkin ilmaisisi, ettei Suomella ole vaatimuksia perustuslakisopimuksen suhteen, vaan neuvottelut mahdollisista muutoksista nykyiseen sopimustekstiin käytäisiin niiden jäsenmaiden kanssa, jotka eivät ole ratifioineet sopimusta. Näissä neuvotteluissa Suomi olisi vaarassa marginalisoitua, kun se nähtäisiin pienenä jäsenmaana, jonka on opittu mukautuvan neuvottelujen lopputulokseen. Neuvottelut käytäisiin asiallisesti niiden maiden kesken, jotka eivät ole hyväksyneet perustuslakisopimusta, sekä sopimuksen hyväksyneiden suur-

ten jäsenmaiden kesken. Ratifioimatta jättäminen olisi siis tehokkaampi valinta perustuslakisopimuksen sisältöön vaikuttamisen kannalta, kun Suomi olisi omilla vaatimuksillaan mukana niissä neuvotteluissa, joita sopimuksen muuttamisesta käydään.

Euroopan unionin suuret maat ovat jo käynnistäneet keskustelut riisutun perustuslakisopimuksen aikaansaamiseksi. Perustuslain ratifiointi sijaan Suomessakin tarvittaisiin nyt laajaa kansalaiskeskustelua tulevista vaihtoehdoista uudelle sopimukselle. Suomi on ollut laajentumiskeskustelujen kärkimä. Nykyisten perussopimusten periaate, joka tarjoaa mahdollisuuden jäsenyyteen kaikille niille Euroopan maille, jotka täyttävät sen ehdot, on säilytettävä. Tällöin unionin luonne määräytyisi laajentumisen mukaan. Laajentuvan unionin tulee olla hajautettu valtioiden liitto, joka eriytyy sisäisesti. Suomen tulisi keskittyä EU-puheenjohtajuuskaudellaan tämän uuden suunnan etsimiseen Euroopan unionille. Käsiemme sitominen nykyiseen perustuslakisopimukseen haittaisi merkittävästi tämän tavoitteen saavuttamista.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

ettei lakivaliokunta kannata EU:n perustuslakisopimuksen ratifiointia.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2006

Petri Neittaanmäki /kesk
Timo Soini /ps